

Психічні процеси в нормі
та патології. Пізнавальна
діяльність особистості.

Лекція 2

Пізнавальна діяльність – сукупність психічних процесів, що забезпечують відображення дійсності: відчуття, сприйняття, увага, пам'ять, мислення; вона лежить в основі орієнтування, прийняття рішень і навчання

Пізнавальна діяльність

Норма — функціонування пізнавальних процесів у межах вікових, професійних і ситуаційних стандартів, що забезпечує адекватну поведінку та виконання завдань

Патологія — стійкі або прогресуючі порушення пізнавальних функцій (наприклад, амнезія, агнозія, афазія, виражені порушення уваги або виконавчих функцій), які знижують здатність до виконання професійних обов'язків і потребують клініко-психологічної або медичної інтервенції

Пізнавальні процеси: структура і механізми

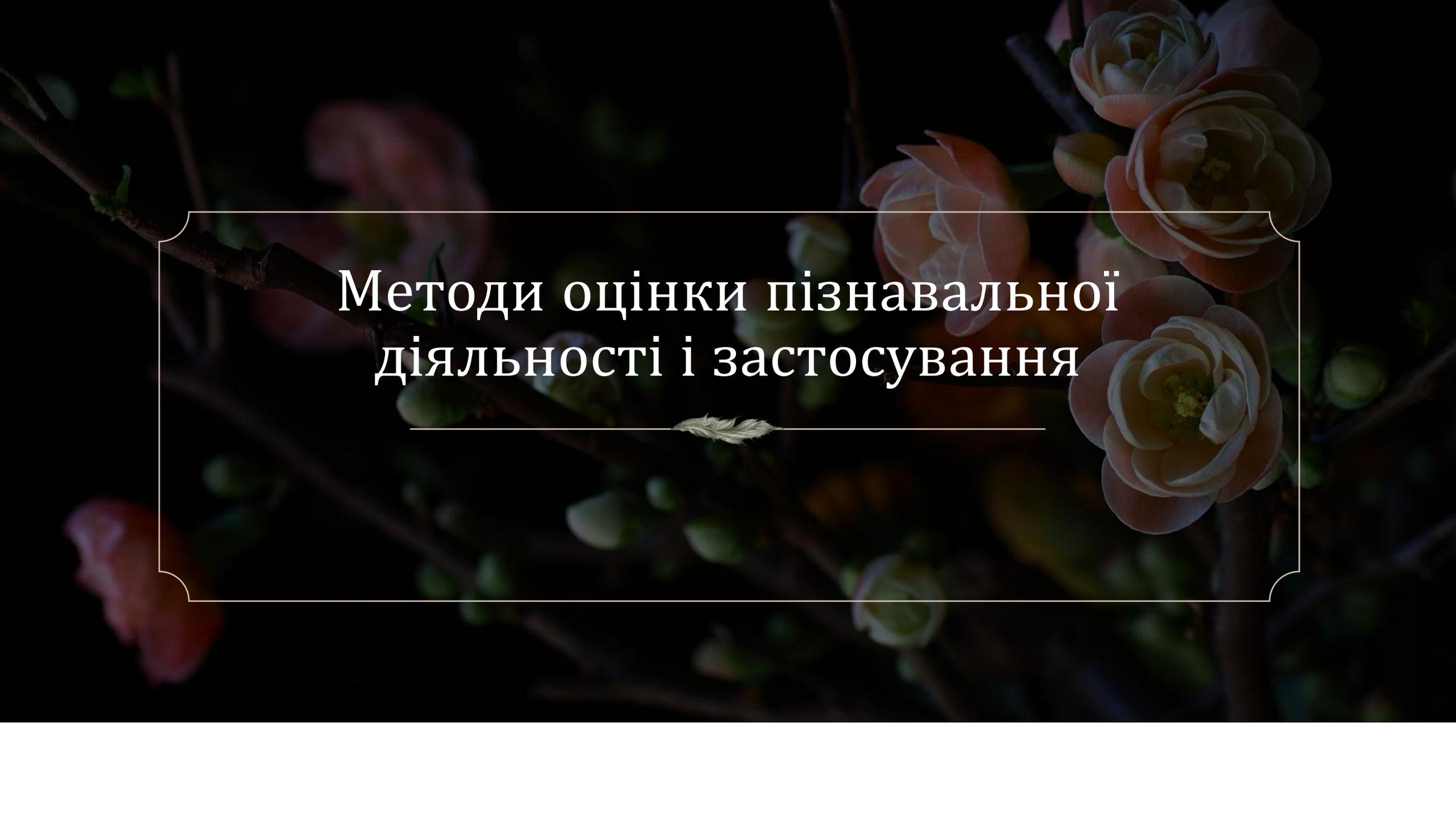
- **Відчуття і сприйняття** — первинне відображення ознак об'єктів через аналізатори; сприйняття формує цілісні образи предметів і ситуацій.
- **Увага** — селективний процес, що забезпечує фокусування на релевантних стимулах; її порушення (розсіяність, надмірна фрагментація, інертність) критично впливає на безпеку дій у кризі.
- **Пам'ять** — система кодування, збереження й відтворення інформації (сенсорна, короткочасна, довготривала); дефіцити пам'яті знижують оперативну ефективність і надійність свідчень.
- **Мислення і прийняття рішень** — операції аналізу, синтезу, абстрагування та вибору варіантів дій; у стресі змінюються швидкість і якість мислення (скорочення альтернатив, схильність до автоматичних реакцій).

Відмінності норми і патології, ознаки ризику

Нормальна варіабельність: тимчасове зниження уваги при втомі, зниження пам'яті під стресом, адаптивні зміни мислення в кризі.

Патологічні ознаки: стійке зниження пам'яті, дезорієнтація, галюцинації, виражені порушення мови або сприйняття, що не коригуються відпочинком або тренуванням — потребують клінічної діагностики.

The background features a dark, moody photograph of pink flowers, possibly peonies, in various stages of bloom. A single, light-colored feather is positioned horizontally in the center, just below the text. The text is enclosed in a white, decorative frame with rounded corners.

Методи оцінки пізнавальної діяльності і застосування

Стандартизоване тестування — шкали уваги, пам'яті, виконавчих функцій; дає порівнянні показники і норми для віку/професії.

Нейропсихологічне обстеження — комплекс завдань для виявлення локальних дефіцитів (агнозії, афазії, апраксії).

Психофізіологічні методи — моніторинг серцевого ритму, реакції шкіри, EEG; корисні для об'єктивної оцінки стрес-реакцій під час симуляцій.

Когнітивні симуляції і рольові вправи — моделювання робочих ситуацій для оцінки прийняття рішень і поведінки в реальному часі.

Інтерв'ю та опитувальники — збір даних про суб'єктивні переживання, мотивацію, історію хвороб; важливі для контекстуалізації результатів тестів

Дякую за увагу!

